

ECCCE ORGANVM!

25

januar 2022

Ars organi Sloveniae

Vsebina / Contents

Že vsaj dvanajst stoletij orgle povezujejo Evropo /
Pipe organs – unifying European culture
for at least twelve centuries. [3]

Posebnosti pedalnih klaviatur v Sloveniji /
Atypical pedal keyboards in Slovenia [5]

Ars organi Sloveniae v letu 2021 [19] /
Ars organi Sloveniae – Annual report 2021 [25]

Naslovnica / Front cover

Koper, stolnica 2021 (jd), 1940 – 2020 (2016, jd),
1772 – 1940 (-1934, F. Semi, Il duomo di Capodistria).

ECCE ORGANVM!

Obvestila Ars organi Sloveniae
ISSN 2463-9397

25 - januar 2022

<http://glej.orgle.si/>

Izdaja Društvo Jarina Bohinj
Pripravil in uredil Jurij Dobravec

Besedilo, ilustracije in oblika so avtorske.
Uporaba dovoljena samo po predhodnem dovoljenju.

www.arsors.org

Že vsaj dvanajst stoletij orgle povezujejo Evropo

Govor ob inavguraciji stolnih orgel v Kopru

Borut Pahor, predsednik Republike Slovenije

Že vsaj dvanajst stoletij orgle povezujejo Evropo. V to povezavo je na samem začetku te dobe stopil mož iz krajev nedaleč od tod, orglár Jurij z Beneškega. Leta 826 so ga poklicali v Aachen, da bi na cesarskem dvoru Ludvika Pobožnega v takrat skupni državi izdelal orgle. Oče Ludvika Pobožnega je Pater Europae, Karel Veliki, in ni majhen dosežek, da zgodovinske listine prav za te orgle zapisujejo, da so prve evropske orgle znanega in domačega izdelovalca. Za današnji pogled je navdihujoče in vzbuja samozavest, da je bil Jurij z Beneškega, iz dežele, s katero si Istra in njena glava, Koper, že stoletja delita kulturo.

Vsaj od tedaj so orgle zvočna vzporednica pisavi, ki ji rečemo latinica. Kjer je latinica, tam so orgle. Pravzaprav gre za več kot vzporednost, gre za prepletenost besede in glasbe, globoko kulturno in globoko človeško prepletenost, v kateri z besedo komuniciramo že izoblikovane misli, glasba pa izraža in nagovarja čutenje in vse tisto, česar ne znamo povedati.

Glasba in beseda sta – pa ne mimogrede – tudi duhovni prvini, ki sta nepogrešljivi slovenskemu narodu; mejnikom njegove preteklosti, sedanjosti in gotovo tudi prihodnosti. Kaj bi brez Trubarja in njegovih naslednikov, in kaj brez Gallusa in njegovih naslednikov? Mnoga stoletja so vsi poeti rasli ob orglah.

Povezovati in združevati ... povezovati in združevati ... mar ni to ideal ustvarjalno delujoče družbe?

Orgle Evropo povezujejo tudi danes. Zgodovinsko in geografsko. Časovno gledano se stare tehnologije povezujejo z novimi, baročnimi in romantičnimi ideali, z zvočnimi barvami, ki po modernih orglah morda še iščejo mesto v naših ušesih. A podoba v bistvu ne odstopa od značilnosti, ki so jih poznali v devetem stoletju: raznolikost piš-

Objavljeno z dovoljenjem Urada predsednika Republike Slovenije.

čali in raznolikost zvoka. Podobno je mogoče reči tudi geografsko: raznolikost zvoka, ki povezuje mediteransko, galikansko, germanško, prastaro skandinavsko in še kakšno tradicijo.

Tudi slovensko? Morda. Poleg sinergij različnih evropskih slogov, ki jih iz več kot tisoč domačih orgel slišimo do danes, pogosto spregledamo značilnost, ki je tudi slovenska in zelo slovanska. Slovenski jezik namreč za to glasbilo uporablja množinski samostalnik. Orgle. Orgle so namreč družbeno glasbilo, množinsko.

Orgle, čeprav tako čudovite kot tukaj v Kopru, niso muzejski eksponat. Tudi te, ki jim bomo danes ali zdaj in kasneje morda rekli naše ali koprške, tudi te ne. Ne glede na častitljivo starost in mogočno pojavnost pročelja, je njihov smisel glasba, vedno le glasba. Te si želimo in te pričakujemo. Spričo njihove modernistične francoske zvočne usmeritve bodo v neki daljni prihodnosti morda predmet sprašujočih se zgodovinarjev, o njih bo pisala tudi prihodnost in ne le zgodovina. Prepričan pa sem, da z današnjim dnem že postajajo uporabni del tukajšnje kulture in so vsem ustvarjalcem, zlasti mladim že zgodba o njihovem prihodu v avtohtoni navdih in spodbude.

Orgle so simbol harmonije. Harmonije, ki je v odnosih med ljudmi zlasti v teh težkih vsi tako pogrešamo. Naj nam orgle, ki bodo zdaj znova zaigrale, dajo navdih in moči, da vrnemo to harmonijo v naše odnose, in da v spoštljivosti in solidarnosti premagamo to krizo in se skupaj z našimi otroci in njih otroci veselimo naše skupne lepe prihodnosti. Naj nam bodo v zadovoljstvo, tukajšnjim ljudem v čast, vsem skupaj pa navdih za vse, kar je v življenju tako zelo lepo.

Hvala. Čestitke tistim, ki so k temu prispevale. Srečno.

Stolne orgle v Kopru 2021. Kleuker in Steinmeyer 1988, 4 manuali in pedal, 68 registrov. (jd)

Posebnosti pedalnih klaviatur v Sloveniji

Jurij Dobravec

Območje poselitve slovenskega naroda sega v dve močni evropski orglarski tradiciji, ki ju stroka običajno imenuje nemška in italijanska, natančneje južnonemška in beneška.¹ Dispozicija pedalnega piščalja, oblika pedalne klaviature in druge podrobnosti povezane s pedalom so zato vezane na te tradicije. Kljub morebitnim zadržkom glede ustreznosti nacionalnega poimenovanja, je očitno dejstvo, da imajo običajno orgle na celinskih območjih Slovenije skozi zgodovino značilno drugačen pedal kot slovenski obmorski predeli.

Splošen pregled stanja pedalnih klaviatur v Sloveniji bo objavljen na drugem mestu, v tem prispevku pa si bomo ogledali nekaj izstopajočih oblik. Večina se pojavlja posamično in v smislu redkosti predstavljajo poseben segment orgelske in tudi tehnične dediščine.

Sotensko – diatonična oktava in arhaično blok piščalje 1699

Orgle z zgodovinsko izjemno pomembno orgelsko omaro in poslikanimi vrati so prvotno stale v župnijski cerkvi v Šmarju pri Jelšah.² Na Sotensko so jih prenesli 1857.³ Nekateri avtorji so domnevali, da gre za dober ponaredek iz 2. pol 18. stoletja,⁴ vendar novejša raziskava kažejo na original iz preloma 16. v 17. stoletja. Nekateri deli okrasja so morda res kasnejši. Glede na podrobnosti izdelave je orgle najverjetneje izdelala delavnica Jakoba Hägglingerja iz Weißeneggerhofa pri Gradcu. Istimu avtorju pripisujemo pozitiv pri sv. Barbari na Vinskem vrhu v isti župniji. Jakob Hägglinger leta 1696 orgle postavil tudi pri sv. Juriju na Ptuj.⁵ Ohranjena sta še

-
- 1 Edo Škulj, *Orglarstvo, priručnik za organiste* (Ljubljana, Družina d.o.o., 1996), 7–9.
 - 2 NŠAM: Šmarje, Inventar St. Nikolai 1897
 - 3 Curk, *Topografsko gradivo. 6, Sakralni spomeniki na območju občine Šmarje pri Jelšah*, 92.
 - 4 Bizjak in Škulj, *Orgle na Slovenskem*, 1985, 18.
 - 5 Slekovec, *Škofija in nadduhovnja v Ptujih*.

njegova pozitiva v grajski kapeli v Stadtschlainingu iz leta 1695 in domnevno njegov v cerkvi St. Georgen Lukowitsch.⁶

Sl. 1. Sotensko, pedalna klaviatura. (jd)

Pedalna klaviatura na Sotenskem je brez okvira in zelo preprosto izdelana; tudi precej poškodovana. Tipke že izvorno podpira zgolj zadnja prečna letev, ki je pritrjena v tla. V omaro vse vstopajo na isti višini. Tipk je 9 in imajo zelo kratek navpični hod. Obsegu in razporedu tonov kratke oktave je dodan c, z drugimi besedami, gre za posnemanje arhaičnih oblik orgelskega pedala diatonične oktave z dodano malo septimo: CFDGEABHc. Čeprav so v notranjosti omare vidne sledi verjetnih predelav sapnih kanalov, sodeč po enotnosti zunanjšega videza in logičnega razporeda notranjih elementov pedal gotovo ni bil dodan kasneje. Piščalje pedala ima v ozadju omare povsem samostojno sapnico, ki je kot blok piščalje iz dveh delov, od katerih je morda sprednji dodan naknadno. Na njej stojita v piramidalnem razporedu dve vrsti piščali. Povsem zadaj so piščali subbassa, ki so nasajene na nekakšne podstavke, v katerih je očitno razširjen zračni kanal. V sprednji vrsti so piščali oktave. Pod sapnico je razdelilna deska, registrski poteg pa seveda ni potreben. Tudi pedalne zveze v manual ni.

Na videz podoben pedal imajo orgle Johannesa Fallerja, ki so last Narodnega muzeja Slovenije in so postavljene v Zapotoku pri Sodražici. Ta pedal je bil izvirnemu pozitivu dodan kasneje.⁷

6 Heinz, *Frühbarocke Orgeln in der Steiermark*, 134.

7 Škulj, »Najstarejše Fallerjeve orgle«, 11.

Crngrob

– edini ohranjen Janečkov pedal 1743

Jan František Janeček je bogato okrašene orgle v Crngrobu izdelal leta 1743, izvirno za to cerkev. Kolikor je znano, imajo edine ob vseh njegovih del še ohranjeno prvotno pedalno klaviaturo. Nekatere njegove pedalne klaviature so rekonstruirane, npr. v Olimju (1764), Ljubljani (1739), Čermožišah (1763), Selah (1734), in Rušah (1753), kjer je igralnik samostoječ. Pedal s samostojno sapnico – verjetno v enakem obsegu in v podobni izvedbi – je sicer Janeček izdelal pri vseh svojih večjih orglah. Pedal s prigrajeno sapnico je omenjen pri stranskih orglah v ljubljanski stolnici, ohranjen na Sladki Gori (1755),⁸ verjetno pa je bil takšen še pri katerih njegovih drugih orglah. Ostala pedalna piščalja Janečkovih orgel so novejša, dodana od drugih orglarjev. Poleg tega je znano, da je Janeček dodal sapnico orglam Andreasa Schwarza v ptujski minoritski cerkvi⁹ in pri domnevno Fallerjevih orglah, ki danes stojijo na Svetih Gorah nad Sotlo. Orgle v Crngrobu je restavriral Hubertus von Kerssenbrock leta 1984,¹⁰ 2020 pa ponovno Močnik.¹¹

Sl. 2. Crngrob. Edini izvirni Janečkov pedal pred Močnikovo obnovo. (jd)

Klaviatura v Crngrobu ima 17 tipk/tonov in ob kratki spodnji oktavi sega navzgor do gis. Takšno ima samo še pri orglah iz 1739 v Ljubljani, ostale z 18 tipkami segajo do a, vključno s Sladko Goro,

8 Dobravec, »Značilnosti Janečkovih orgel«.

9 več avtorjev, *Orgle v cerkvah Lavantinske škofije*, 46.

10 Škulj, *Nove in obnovljene orgle I: Hubertus von Kerssenbrock*.

11 prim. Snój, *Crngrobske orgle : 1743-2020*.

kjer ima sapnica podoben koncept. Z mejo na gis v pedalu dobimo vse tone celotne kromatične lestvice. Najpogostejši toni se tudi oktavno ponavljajo. Tipke Janečkove pedalne klaviature so relativno kratke, vendar že znatno daljše in robustnejše od zgodnjebaročnih. Nameščene niso povsem vodoravno, ampak so proti omari rahlo nagnjene, a ne toliko kot beneške. Kromatične tipke imajo nalimek, ki ima s strani organista kratek zaobljeno rogast podaljšek, pod njim pa zaobljeno zarezo. Diatonične tipke nalimkov nimajo. Kromatične tipke v omaro vstopajo s podaljškom nalimka, torej višje kot diatonične. Razlika se izravna pri prvem kolenu. Klaviatura ima okvir, pri katerem sta stranski deski spredaj in zadaj zaobljeno stopničasto izrezani.

Babna Gora pri Sv. Štefanu – kratkojezičasti pedal 1752

Jože Curk za cerkev sv. Ane na Babni Gori nad Šentjurjem ugotavlja: »preproste orgle imajo letnico 1752.¹² Glede na tehniko sapnice je ta lahko iz tega časa, vendar drugi elementi kažejo mlajši nastanek. Poleg sapnice je del piščalja prvotno imelo obliko pozitivna z igralnikom na zadnji strani. Morda gre za glasbilo neznanega orglarja, ki se omenja v župnijski cerkvi pri Sv. Štefanu v 70-ih letih 18. stoletja, ko je cerkev dobila status župnije; orgle sicer inventar leta 1808 spregleda.¹³ Po obliki in okrasju bi lahko omaro, del mehanizma in manualno klaviaturo brez zadržkov pripisali ljubljanskemu orglarju

Sl. 3. Pedalna klaviatura orgel pri sv. Ani v Babni Gori. (jd)

12 Curk, *Topografsko gradivo. 6, Sakralni spomeniki na območju občine Šmarje pri Jelšah*, 3.

13 NŠAM, Župnijski inventarji, Inventar st. Anna 1808.

Johannu Gottfriedu Kunathu, ki je med leti 1832 in 1840 deloval tudi na Celjskem. V omari je tudi letnica 1832, ki morda nakazuje obsežno predelavo, torej spremembo mehanizma, dodatek pedala in piščali. Manual je po obsegu C/E-d³ in oblikah identičen nekdanjim župnijskim orglam. Čas je tudi blizu izdelave njegovih orgel v župnijski cerkvi, kjer Curk navaja nabavo orgel leta 1840.¹⁴

Pedalna klaviatura v obliki krajših jezičastih letev štrli iz podnožja bočne igralne niše. Obseg s kratko oktavo se začne s tonom C, ki jo igra 'standardna' tipka E, in ima navzgor razpon do g. Tona gis/as torej v pedalu ni. Vse tipke vstopajo v omaro v isti višini skozi pravokotno izžagane luknje. Celotonske tipke so daljše in imajo tanjši nalimek iz tršega lesa. Ta je spredaj nekoliko odebeljen, predaj pa so tipke rahlo poševno spodrezane. Poltonske tipke so krajše in imajo na zgornji strani pritrjen izrazito visok nastavek, ki je v profilu lično oblikovan: zgoraj s konveksno, spredaj konkavno. Tipke skoraj niso obrabljene. Od kod vzor takšni tehnični rešitvi doslej ni bilo mogoče ugotoviti. Klaviatura namreč spretnemu organistu omogoča kar nekaj virtuoznosti pri igranju s konico stopala. Piščali dveh pedálnih registrov so postavljene piramidalno. Podoben pedal je Janez Mandlin izdelal za orgle v Bušēči vasi, vendar primerov zgodovinsko ne moremo povezovati.

Lovrenc na Pohorju – pregibne tipke in tipka za boben 1809

Orgle Jožefa Otoniča iz leta 1809 imajo več posebnosti: boben, pregibno pedalno klaviaturo in so edine ohranjene dvomanualne orgle te mariborske orglarske delavnice. Leta 1843 jih je na Celjskem delujoči Tirolec Alois Hörbiger povečal s prvotnih 15 na 24 registrov. Bizjak povzema opis v knjižici *Orgle Lavantinske škofije in sklepa*, da so orgle šele tedaj dobile 'Schlagwerk' oziroma tolkala iz velikega bobna, zvončkov in trianglera.¹⁵ Mehanizem je deloval do leta 1907 in je skupaj z Oboo in Fagotom ter »povzročeval turško muziko.«¹⁶ Takšne dodatke naj bi po Bizjakovem mnenju imele tudi nekatere Kunathove in Ebnerjeve orgle, vendar o tem nimamo pisnih dokazov niti ne poznamo materialnih ostalin.

Orglam v cerkvi sv. Lovrenca je Simon Kolar leta 2009 vrnil prvotni baročni sijaj. Strokovna javnost je ugotovila, da je se je ob obnovi

14 Curk, *Topografsko gradivo. 6, Sakralni spomeniki na območju občine Šmarje pri Jelšah*, 70.

15 Bizjak in Škulj, *Orgle na Slovenskem*, 1985, 96.

16 več avtorjev, *Orgle v cerkvah Lavantinske škofije*, 41.

»pokazalo, da morebitna premajhna jakost zvoka Otoničevih orgel gotovo ni mogla biti razlog za povečavo, saj inštrument z manjšim številom registrov brez težav obvladuje sorazmerno velik cerkveni prostor.«¹⁷ Celovita prenova in rekonstrukcija starejšega stanja je vključevala tudi zamenjavo večjega dela tonske trakture.

Sl. 4. Simon Kolar je po izvirniku izdelal dvojnik Hörbigerjeve pregibne pedalne klaviature, ki ima tudi tipko za boben. (jd)

Pedalna klaviatura sedanjih orgel je nova, vendar izdelana po starem modelu, ki pa ni Hörbigerjev, kot bi morda sklepali, ampak Otoničev, funkcionalno enak kot je ohranjen v Velikem Trojstvu na Hrvaškem (1802).¹⁸ Na prvi pogled se od vseh drugih njegovih klaviatur razlikuje po dolžini tipk, ki dajejo vtis severnonemških mer. Vendar gre pri tipkah za pregibne letve, ki imajo os na sredini, pod dobro vidno prečno lato. Tako ugotovimo, da gre za kratke tipke oziroma približek tipk. Glede igre torej ne moremo pričakovati prav izrazitih virtuoznih možnosti, je pa rešitev prikladna za ergonomijo.

Druga posebnost klaviature je temnejša in s krajšim nalimkom opremljena tipka v sicer prostem prostoru med tonoma e in f. Namen tipke je udarjanje bobna, ki se je ohranil skupaj z delom mehanizma.

Kunathove orgle brez tipke Cis 1820–1840

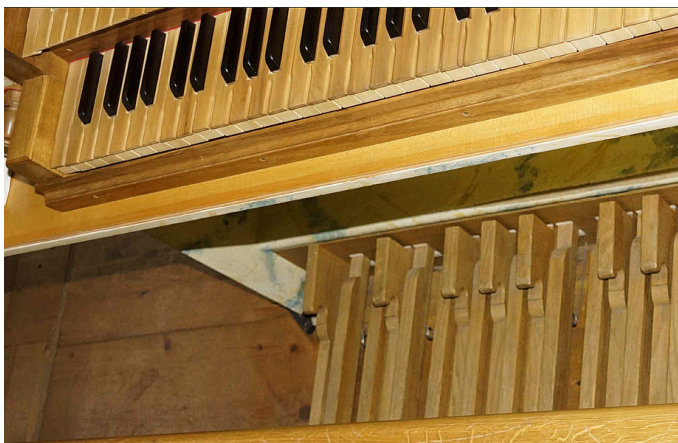

Ljubljanski orglar Johann Gottfried Kunath je v naše kraje v začetku 19. stoletja prišel iz okolice Wittenberga. Orgelsko znanje je

17 Podstenšek, »Obnovljene Otoničeve orgle v Lovrencu na Pohorju«, 19–20.

18 Đurakić, »Dejavnosti slovenskih orglarjev na območju Bjelovarsko-križevske škofije«, 16, in foto na naslovnici.

nasledil iz iste šole kot njegov soimenjak Gottfried Silbermann, ki stoletje pred njim dvigne sloves orglarstva dežele Saške na svetovno raven. Poleg oblike omare, piščalnih menzur in z njimi delno povezane uglajene intonacije, so za orgle teh saških in deloma sosednjih turingijskih orglarskih šol značilne klaviature brez velikega Cis.¹⁹ Večini organologov takšna rešitev predstavlja prehod od kratke na celo spodnjo oktavo. Poleg Silbermanna in njegovih naslednikov Schuberta, Oehmeja in drugih, ki drugačnih klaviatur praktično nimajo,²⁰ so orgle s takšnimi klaviaturami izdelovali npr. Hildebrandt in neposredni Kunathovi predhodniki, njegov ded Christian Kunathu ter Johann Ephraim Hübner in Johann Hähnel.²¹ Tako 'podaljšano' kratko oktavo je imel pri orglah v Zgorelcu (Görlitz) leta 1699 tudi Eugenio Casparini,²² na istem mestu pa desetletje prej prej Tamitius, ki so bile v požaru uničene.²³

Sl. 5. Klaviatura brez spodnjega Cis v Srednji vasi v Bohinju, značilna sicer za baročno tradicijo Zgornje Saške v Nemčiji. (jd)

Po doslej pregledanih virih je bil J. G. Kunath zadnji s tradicijo opuščanja spodnjega Cis. Na Slovenskem so takšne klaviature v manualu in pedalu imele orgle v ljubljanski stolnici leta 1830, kar dokazuje pogodba, po kateri mora prejšnje Eislove orgle s kratkimi spodnjimi oktavami nadgraditi s po tremi toni Dis, Fis in Gis, ne pa tudi z Dis.²⁴ Zapis iz Šmarja pri Jelšah, da jih je »Franz Naraks [...]

19 Dobravec, »Po Kunathovih sledovih«.

20 prim. Dähnert, *Historische Orgeln in Sachsen*.

21 prim. Eichler, *Der s?*

22 Dähnert, *Historische Orgeln in Sachsen*, 132.

23 Williams, *The European Organ 1480-1850*, 141.

24 Škulj, *Orgle in organisti v sedanji ljubljanski stolnici*, 71–75.

im Normalton gestimmt,«²⁵ morda tudi pomeni, da je razširil kratke ali delne skrajšane klaviature. Od še ohranjenih imajo klaviature brez tona Cis še naslednje orgle: v Cerknici (1825), kjer je Cis v manualni klaviaturi prevezan oktavo višje; uskladiščene orgle s Prapreč na Brdu pri Lukovici (1820); manualno piščalje na Veliki Slevici (1828) in v Srednji vasi v Bohinju (1830), kjer so sapnice in piščalja brez Cis izvirne, klaviature pa zaradi vmesne Zupanove predelave, ko je klaviatura z mehanskimi oktavnimi povezavami segala do d¹, rekonstruirane po zgledu iz Prapreč.²⁶ Za razliko od saških mojstrov, kjer je obseg običajno do d¹, Kunathova pedalna klaviatura zvočno sega do a. Za primerjavo: pri manualu je obratno, na Saškem baročne orgle brez Cis pogosto segajo do c³, pri Kunathu do f³.

Odsotnost spodnje tipke Cis je za mnoge organiste pri nas vidna motnja. Za igranje mnogih skladb pobaročnih obdobjev je treba sprejeti kompromis in uporabiti oktavo višji cis, kar pa je v mnogih pogledih vseeno precej ugodneje kot kratka oktava, kjer manjkajo štirje toni, dva pa sta prestavljena, in ki je še do sredine 19. stoletja na orglah južne Evrope prevladovala.²⁷

Žebnik nad Radečami

– lomljeni pedalni tipki Fis in Gis ~1844

S izrazom 'kratka oktava' označujemo klaviaturo, ki se na pogled začneja s tonom E, dejansko pa manjakajo toni Cis, Dis, Fis in Gis, na tipko E poje ton C, na Fis poje ton D, na Gis pa ton E. Kratka spodnja (velika, kontra-) oktava v pedalu ali manualu je značilna

Sl. 6. Deljene pedalne tipke na Žebniku (jd)

25 več avtorjev, *Orgle v cerkvah Lavantinske škofije*, 41.

26 prim. Močnik idr., *Orgle v cerkvi Svetega Martina : 1830–2002*.

27 prim. Yearsley, *Bach's Feet*, 230.

za zgodnji in deloma visoki barok. Za takratne skladbe je sistem zadostoval.

Kot nekakšen prehod k današnji 12-poltonski spodnji oktavi so se v zgodovini pojavile različne rešitve. Dosedanje raziskave kažejo, da je šlo na Slovenskem vsaj za tri tipe. Tehnično najbolj preprosta je vmesna različica opustitve spodnjega Dis, kot je opisano spodaj. Pri drugi imajo pedalne piščali posebne lopute in okrnjeno spodnjo oktavo možno igrati kot kratko ali v modernem zaporedju zaporedju, preklop pa spreten organist izvede tudi med skladbo. Primere imamo na Goriškem, nekdej v Kožbani. Tretja rešitev, ki je po nemškem govornem območju najpogostejša, je dodatna prečna delitev kromatičnih tipk Fis in Gis. V Sloveniji imamo samo eno takšno manualno klaviaturo, pri Schwarzovih dvoomarnih orglah v Šentjanžu nad Radljami (1737).²⁸ Po prevodu nemške besede 'gebrochene' ji neredko tudi pri nas rečemo 'lomljena'. Pedalna sapnica ima tam 16 tonov in ima običajno kratko oktavo.

Na koru cerkve na Žebniku ima ostanek orgel lomljeni tipki pedalna klaviatura. Sodeč po ohranjeni omari je izdelek Hörbigerjeve delavnice ali enega njegovih naslednikov. Imele so osem registrov. Sapnice, piščali in manualna klaviatura so iz neznanega razloga odstranili. V pedalu sta dve kromatični tipki razdeljeni na štiri: bližnja dela oz. nalimka sta zvenela kot v sodobnem smislu izgledata, torej Fis in Gis, bolj notranja dela pa kot kratka oktava, torej kot D in E. Ali je imela takšno klaviaturo tudi manualna sapnica, za zdaj ni bilo mogoče ugotoviti.

Sv. Ema – dopolnilne pedalne tipke v oktavah na cis, dis, fis in gis (1841)

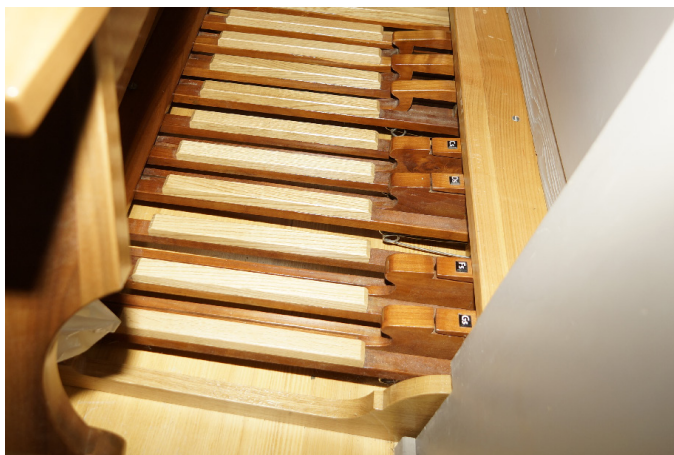
Alois Hörbiger je bil znan po svoji inovativnosti. Ker je deloval v obdobju, ko je za južno Evropo bila kratka oktava še nekaj zelo običajnega, severno od Alp pa teh klaviatur skorajda niso (več) poznali, je ubral kompromis; kolikor je znano, le pri pedalu. Kontraoktava pedalne klaviature je kratka, torej ima prerazporejene spodnje tri tone in od kromatičnih tonov vsebuje le ton B, nadaljuje pa se v polnokromatično oktavo, ki sega do a ali c¹. Vendar je Hörbiger s poltoni Cis, Dis, Fis in Gis dopolnil tudi kontraoktavo, in sicer tako, da je tipke vdelal kot skrajšane letvice nad kromatičnimi tipkami cis, dis, fis in gis. Izvedba je podobna kot pri deljenih tipkah. Ohranila sta se dva primerka: Laška cerkev v Gradcu (Welsche Kirche Graz) in župnijska cerkev pri Sv. Emi v Posotelju.

²⁸ Močnik, »Orgle v podružnični cerkvi sv. Janeza nad Radljami«, 87.

Pri Sv. Emi sedanja klaviatura rekonstruirana po izvorniku, ki se je ohranil. Razpored je naslednji:

		D		E		B			Cs		Ds			Fs		Gs				
									cs		ds			fs		gs		b		
C	F		G		A		H	c		d		e	f		g		a		h	c ¹

Kot vidimo, je kontraoktava kratka, štiri manjkajoče tone pa je orglar dopolnil na dodane tipke oktavo višje.

Sl. 7. Deljene pedalne tipke pri Hörbigerjevih orglah v Sv. Emi, kakor jih je rekonstruirala delavnica Škrabl. (jd)

Zapoge – jezičaste pedalne tipke 1851

Orgle Petra Rojca v Zapogah pri Vodica (1851) imajo podoben jezikasto oziroma štrcljasto oblikovano pedalno klaviaturo kot Mandlinove v Bušči vasi. Obseg ima eno oktavo od C do c, diatonične piščali pa so nekoliko daljše kot Mandlinove. Kromatične so enako debele kot prve, so brez nalimkov in vstopajo v omaro v višji vrsti pravokotnih lukenj. Podobne tipke v zadnjih desetletjih lahko vidimo pri nekaterih elektronskih glasbilih. Podoben pedal je Christian Clevo iz Radgone leta 1776 izdelal za orgle v cerkvi sv. Floriana v Straden, ki so bile nedavno restavirane.²⁹ Na pedal z jezičastimi tipkami, ki na organistovi strani nimajo opore, in tako v nobenem primeru niso nosilne, se praviloma igra le s konico stopala. Sedišče organista mora biti primerno višje od običajne višine orgelske klopi, da so noge v zraku in se s peto tipk niti ne moremo dotakniti.

29 Allmer, »Der Radkersburger Orgelbauer Christian Clevo und seine Orgel in der Florianikirche Straden«.

Sl. 8. Rojčev pedal v Zapogah. (jd)

Bušča vas – jezičaste pedalne tipke 1856

Orgle Janeza Mandlina, ki je delavnico imel v Trebnjem, sicer prepoznamo predvsem po značilnem pedalu, pri katerem so tipke zaprte v zaboj, iz katerega štrli le krajši podolgovat nalimek celotonskih in poltonskih tipk.³⁰ Nekaj podobnega poznamo tudi pri treh še ohranjenih orglah Petra Rojca, vendar so pri Mandlinu takšni pedali pravilo.

Sl. 9. Mandlinov jezičasti pedal v Bušči vasi. (jd)

Izvedba pedala v Bušči vasi pod Gorjanci (1856) pa je zasnovana drugače. Jezičasto oblikovani pedali so nekoliko podobni zgoraj opisanemu pedalu na Babni Gori. Skupaj 18 tipk s polno spodnjo okta-vo sega do tona f. Diatonične so podaljšane in tanke, brez nalimka in v naravni barvi lesa. Na konicah so zaokrožene. Kromatične tipke so pol krajše in z visokim lesenim nalimkom v črni barvi. Tipke v notranjost omare vstopajo v ravni vrsti. Takšna klaviatura omogoča igranje s konico stopala. Orgle so datirane v leto 1856, o čemer pričča napisna plošča na igralniku.

30 Dobravec, »Mandlinov pedal. Ob 200-letnici rojstva Janeza Mandlina«, 11.

Zupanove usločeno pritrjene pedalne tipke 1870–1880

Za znane začetne opuse delavnice Zupan iz Kroke oziroma Kamne Gorice so značilna dokaj umetelno izdelana pročelja omar, neobičajni obseg manuala C-c⁴, opazno dolge tipke v manualu, preprosto izdelan igralnik in usločeno pritrjene pedalne tipke. Takšne pedalne klaviature so verjetno imeli vsi opusi prvih desetletij, znani pa sta dve. Na Lipoglavu (1876) je bila odstranjena nedavno in naj bi bila ohranjena v skladišču, v Libeličah (1875) pa je rekonstruirana po prej ohranjenem vzorcu.³¹ Lok pritrditve pedalnih tipk je na strani pete realen – torej so tipke v sredini dejansko krajše ob robu pa daljše. Na strani igralnika pa je lok le navidezen, saj tipke dejansko niso enako dolge. Vtis loka na sprednji strani namreč dajejo le dolžine nalimkov kromatičnih tipk, ki se od sredine proti skrajnim tipkam izrazito daljšajo, in dodana vrhnja deska s konkavnim izrezom. V Jelšanah (1880) so tipke že vse enako dolge vtis loka na strani pete pa dajejo le različne dolžin nalimkov diatoničnih tipk. Obseg pedala je povsod C-h.

Sl. 10. Zupanov pedal v Libeličah v rekonstrukciji delavnice Maribor. (jd)

Od kod je so Zupani dobil vzorec za takšne oblike, ni znano. Doslej so veljali za samouke z domnevo, da se je Ignacij starejši učil pri Rojcu ali Rumplu. Vendar ga od teh dveh delavnic pomembno oddaljujejo oblike in proporci igralnika, še zlasti pa oblika pedala. Lok pritrditve bi lahko kazal na povezavo s kakšnim orglarjem zunaj sedanje Slovenije, kjer se je obrti izučil. Prav tako ni bilo mogoče ugotoviti, kakšne prednosti naj bi takšen pedal imel, hkrati pa ne, čemu je tudi organistova klop oblikovana podobno valovito. Možno je tudi, da gre za povsem izvirne inovativne pristope.

31 Košir, »Obnovljene orgle v Libeličah (2013)«, 305.

Sklepne misli

Pedal večjih in velikih orgel – poleg fizične velikosti in mogočnega zvoka glasbila – predstavlja izstopajočo posebnost, igranje z nogami pa zbujajo občudovanje tudi poklicnim glasbenikom, ki orgel ne poznajo. V največ primerih ima pedal tonsko osnovo za oktavo nižjo kot glavno manualno piščalje. Tako imajo na primer orgle z 8 čveljsko manualno osnovo v pedalu telo največje C piščali dolgo 16 čveljev. Pedalno piščalje ima svojo klaviaturo, posledica tonske razširitve pedala navzdol pa so nova harmonska in alikvotna razmerja. Igranje z nogami v bistvu omogoča glasbo v širši tonski legi kot samo deset prstov obeh rok. Pri tem, za razliko od klavirja, kjer zven ‚pedalnega tona‘ ohranjamo le deloma s pomočjo nedušenih strun, orgelska piščal omogoča stalen in enakomeren glas in s tem podlago melodijam v manualih.

Večina orgelske glasbe z obveznim pedalom se danes izvaja na glasbilih, pri katerih pedal zadosti sodobnim standardom. V naših krajih gre najpogosteje za t.i. nemški pedal z vzporednimi tipkami. V Sloveniji, sploh na Štajerskem, pa se je ohranilo mnogo orgel, ki imajo v manualu in pedalu kratko spodnjo oktavo. To v konkretnih primerih ne pomeni le, da so tipke nekoliko prerazporejene in da štirje kromatični toni v spodnji oktavi manjkajo, ampak ima taka pedalna klaviatura praviloma tudi opazno krajše tipke, morda tudi tesneje nameščene. Pedalna igra na takšnih orglah je posledično lahko le bolj statična in le redki pedalisti zmorejo kaj več. Statična zvočna vloga pedala je zgodovinsko povezana z vlogo burdonskih piščali, kakršne poznamo npr. pri dudah.

Kot smo videli v prispevku in je razvidno na priloženih slikah, se poleg sodobnih standardov in arhaičnih standardov, med katerimi pri nas sicer prevladujeta kratki oktavi srednjeevropskega in beneškega tipa, posamič pojavljajo tudi povsem samosvoje oblike. Za igranje nanje na večino opisanih je seveda potrebna prav posebna priprava.

Navedbe

- Allmer, Gottfried. »Der Radkersburger Orgelbauer Christian Clevo und seine Orgel in der Florianikirche Straden«. *Principal* 12 (2009): 8–12.
- Bizjak, Milko, in Edo Škulj. *Orgle na Slovenskem*. Ljubljana: DZS, 1985.
- Curk, Jože. *Topografsko gradivo. 6, Sakralni spomeniki na območju občine Šmarje pri Jelšah*. Celje: Zavod za spomeniško varstvo, 1967.

- Dähnert, Ulrich. *Historische Orgeln in Sachsen: ein Orgelinventar*. Frankfurt a.M: Das Musikinstrument, 1980.
- Dobravec, Jurij. »Mandlinov pedal. Ob 200-letnici rojstva Janeza Mandlina«. *Cerkveni glasbenik* 111, št. 4 (2018): 11.
- . »Po Kunathovih sledovih«. *EPTA bilten*, 2005, 39–41.
- . »Značilnosti Janečkovih orgel«. V *Celjski baročni orglarski mojster Janez Frančišek Janeček*. Ptuj: Pokrajinski Muzej Ptuj-Ormož, 2016.
- Durakić, Marko. »Dejavnosti slovenskih orglarjev na območju Bjelovarsko-križevske škofije«. *Ecce organvm!*, št. 24 (2021): 3–18.
- Eichler, Ulrich. *Der sächsische Orgelbauer Johann Ernst Hähnel (1697-1777)*, 2018.
- Heinz, Otmar. *Frühbarocke Orgeln in der Steiermark*. Wien, Lit, cop., 2012.
- Košir, Brane. »Obnovljene orgle v Libeličah (2013)«. V *Ob 25-letnici Orglarske delavnice Maribor*, uredil Edo Škulj, 305. Župnija Škocjan, 2014.
- Močnik, Tomaž. »Orgle v podružnični cerkvi sv. Janeza nad Radljami«. *Cerkveni glasbenik* 87 (1994): 91–92.
- Močnik, Tomaž, Boštjan Roškar, Marko Odar, in Jurij Dobravec. *Orgle v cerkvi Svetega Martina : 1830–2002*, 2002.
- Podstenšek, Matej. »Obnovljene Otoničeve orgle v Lovrencu na Pohorju«. *Cerkveni glasbenik* 103, št. 3 (2010): 19–20.
- Slekovec, Matej. *Škofija in nadduhovnija v Ptuj: zgodovinska črtica*. V Mariboru, 1889.
- Snoj, Alojzij. *Crngrobske orgle : 1743-2020*. Uredila Urška Florjančič. Let. 33. Lonka. Stara Loka, Župnija, 2020.
- Škulj, Edo. »Najstarejše Fallerjeve orgle«. *Cerkveni glasbenik* 80 (1987): 10–14.
- . *Nove in obnovljene orgle I: Hubertus von Kerssenbrock*, 1990.
- . *Orgle in organisti v sedanji ljubljanski stolnici*. Družina, 2005.
- več avtorjev. *Orgle v cerkvah Lavantinske škofije*. Maribor, 1911.
- Williams, Peter. *The European Organ 1480-1850*. London: Batsford, 1966.
- Yearsley, David. *Bach's Feet*. Cambridge University Press, 2017.

Ars organi Sloveniae v letu 2021

Srednjeveški portativi

Večletni projekt smo letos usmerili v metodologijo. Ko je znano, RIdIM (Association Répertoire International d'Iconographie Musicale, krovna svetovna organizacija s področja glasbene ikonografije) sledi uveljavljenim metodam Erwina Panofskega, ki od sedemdesetih leta 20. stoletja predstavljajo nekakšen standard tudi pri ikonografiji glasbil. Skladno z njegovim umetnostnozgodovinskim pristopom, muzikologi ugotavljajo pomen upodobljenega glasbila, žal pa ob tem spregledajo mnoge tehnične in organološke vidike. Po nadgrajeni mnogoplastni funkcijski metodi pa se usmerimo v raziskavo potencialnih funkcij posameznih orgelskih delov. Medsebojna logika razporeda tipk v klavaturi, mer piščali in kapaciteta mehov nam namreč lahko govori o zmožnosti opazovanega glasbila za izvajanje znanih ostankov tedanje glasbe.

Kot stranski produkt je bila predstavljena bibliografska matrična analiza, ki razkriva osrediščenost dosedanjih raziskav in služi razkrievanju pomanjklivosti.

Podatkovna zbirka upodobljenih srednjeveških orgel na območju Alpe-Adria je porasla s prvotnih 65 na več kot 110. Za veliko večino imamo v bazi zdaj tudi kakovostne fotografije ali reprodukcije, ki bodo del načrtovanega kataloga.

Orgelsko besedišče

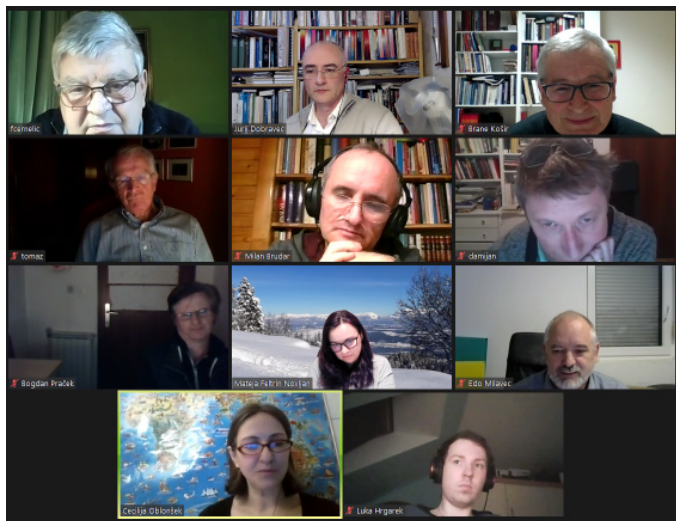
Orgelski slovar v 23 jezikih, ki je izšel 2015 je dokazal, da ima slovenščina dobro razvito orgelsko besedišče. Že med pripravo Slovarja smo načrtovali njegovo nadgradnjo, konkretno opise in slike opisanih predmetov. Besedni korpus tehničnih izrazov je v tem času narasel s slovarjevih 900 besed za dodatnih 1200, zlasti s sorodnih disciplin umetnostne zgodovine, dediščine in restavracije ter zakonodaje. Poleg tega smo preučili zgodovinsko pojavnost besed orgle in njenih delov v tiskanih besedilih od 16. stoletja dalje.

Slovenski orglarji na Koroškem (A)

Zaradi čezmejnih omejitev v času pandemije smo delo preusmerili s terenskih obiskov v analize in urejanje že zbranih podatkov. Po zbranih podatkih med raziskavami o delavnicah Grafenauer, Kuher, Colarič in ostalih, smo se 2021 predvsem usmerili v delavnice Hörbiger, Otonič, Bilih in Zupan. Štirje zgodovinski in trije

Odziv na epidemiološke razmere

Iz leta 2020 smo nadaljevali s spletnimi srečanji Glas za orgle (www.glas.za.orgle), kamor smo do pomladnega časa tedensko pritegnili organiste in druge glasbenike. Za postni in velikonočni čas smo na vse slovenske župnijske urade elektronsko razposlali notno gradivo, primerno liturgičnim časom, z namenom spodbujati igranje orgel v času omejenega petja. V pošiljko smo vključili krajše skladbe slovenskih avtorjev, ki so uporabne pri bogoslužju, in tako tudi promovirali domačo orgelsko ustvarjalnost.

Slovenski biografski leksikon

Na povabilo ZRC Slovenske akademije znanosti in umetnosti smo pripravili biografije orglarjev na črko D. Vporedna raziskava je potrdila že ustaljeno mišljenje o tesni povezanosti orgelskih krajin v tem delu Evrope. Anton DERNIČ je svoje mlajše obdobje v Švici pri Gollu nadaljeval v Sloveniji. Sebastjan DOBNIK je delavnico odprl v Zagrebu, Janez DEUTSCHMANN iz Slovenskih Goric pa uspešno na Dunaju. Angel DOLŽAN je manj znani slovenskotržaški orglar.

Ecce organvm!

Naše glasilo se ob kakovostnih prispevkih vse bolj preobraža v resno strokovno revijo. Januarska številka je poleg letnega poročila prinesla pregled izstopajočih preglednih člankov o orglah iz 20. stoletja. Osnova za predstavljene ugotovitve je Slovenska orgelska bibliografija, prav tako objavljena v tej številki, v kateri naštejemo okrog 1600

bibliografskih enot. V aprilski številki je Marijan Rola objavil del še neobjavljenega popisa štajerskih orgel, ki ga je sicer izvajal med 1991 in 1993 in smo ga tedaj le deloma lahko prebrali v Cerkvem glasbeniku. Sedanji objavi so prvič dodane sočasne avtorske fotografije, v načrtu pa je objaviti še ostale rezultate, vključno s slikami. Luka Posavec je v tej številki predstavil navdušujoč in zelo profesionalno zastavljen projekt o izvrstnem orglarju romantične dobe Francu Goršiču. Julija smo se seznanili s urejenim pregledom arhivskega gradiva iz zapuščine Stanka Premrla. Edo Škulj je obdelal razpredelnice, ki jih je Premrl uporabil kot ozadje znameniti »Statistiki orgelj Ljubljanske škofije« iz 1916/17, ki še danes služi kot izjemen vir podatkov o predvojnih orglah osrednje Slovenije. Končno je v oktobrski številki hrvaški organolog Marko Đurakić pripravil izvrsten pregled orgel, ki so jih v njegovi domači Bjelovarsko-Križevski škofiji izdelali slovenski mojstri.

Pedalne klaviature v Sloveniji

Sklepna poglavja monografije *Orgle Slovenije* so s sintezo zbrala znanje obstoječe literature in prej predstavljenih glasbil. Eden od manjkajočih poglavij je statistika orgelskega pedala, ki orgle tako značilno zaznamuje. Na osnovi manjše raziskave sta nastala dva pisna izdelka. Komentirana statika bo dokončana v začetku 2022, v sedanji številki *Ecce organvm!* pa si že lahko preberete o izstopajočih pedalnih posebnostih.

Obrobne dejavnosti

Manjše študije in dogajanja so se odrazila v strokovnih in poljudnih člankih različnih ravij in časnikov, kot so Cerkvni glasbenik, Življenje in tehnika, Cerkev danes ter na radijskih oddajah in strokovnih predavanjih.

Vzdrževanje vsebine osrednjega podatkovnega sistema ARSORS se je nadaljevalo v nezmanjšani meri. Na osnovi podatkov o novih in restaviranih orgah preteklih let je zdaj v pripravi drugi dodatek knjigi *Orgle Slovenije*.

Spletni števcji na orgle.si, arsors.org in georganum.net še vedno kažejo v povprečju več kot 100 različnih IP obiskov dnevno. V spletni koledar smo ujeli 59 dogodkov.

Ars organi Sloveniae

Annual report 2021

Medieval portative organs

The continuation of the long-term project focused in 2021 on the methodology. As known, RIdIM (Association Répertoire International d'Iconographie Musicale) followed the well-established Panofsky's methods as a kind of standard also for musical iconography since the seventies. According to his art history approach, musicologists can establish the meaning of the musical instrument depicted but, unfortunately, leave the technical and organological aspects aside. By the newly developed multilayer functional method, we concentrate the research on the possible functionality of the organ's parts. The functional interrelations among details observed, like keyboard layout, pipe and bellows' capacity, should match availability to the written remnants of contemporary music.

As a side-product to this methodology, we introduced a bibliographical matrix-like analysis, which reveals the focus of the past research papers and serves as an overview of the gaps.

The database of the discovered depicted organs in the examination area doubled from 65 to over 110 this year, including professional photographs and reproductions prepared for a planned catalogue.

Organ terminology

Organ dictionary in 23-languages published in 2015 reveals Slovene has a well-established organ vocabulary. During its preparation, we already planned a step forward on a national level. Namely, Slovenian description and depiction of terms included in the international version. The corpus of 900 technical terms got a tremendous uprise of 1200 words from other disciplines, particularly art history, heritage restoration and legislation. On top of this, we examine the naming of organs and organ parts used in writings from the very beginning of Slovenian printing in the middle of the sixteenth century.

Organs by Slovenian master in Carinthia (A)

Due to cross-border restrictions during the pandemic, the activity changed from fieldwork to analyses and data management. After data on organs made by Grafenauers, Kuher, Colarič and others intensively examined in 2020, we focused now on workshops of

Hörbiger, Otonič, Bilih and Zupan. Four historical and three bibliographical articles published in the Nedelja supplement journal (Celovec/Klagenfurt) and Österreichisches Biographisches Lexikon serves as an introduction to further promotion of Slovenian participation in international organ-building networking.

Za stenski koledar Slovenskega orgelskega društva smo brezplačno prispevali fotografije za devet mesecev.

De Organographia 1619 translated

The principal printed product of the year 2021 is the Slovenian translation of Syntagma Musicum de Organographia. Edo Škulj successfully transformed all six parts and indexes of the German original – occasionally hardly readable and metaphoric – into a smooth modern text, not compromising the professional level of the 400 years old contents. Cooperators and editors prepared all the included tables, schemas, stop dispositions, and other examples anew and equipped them with Slovenian interpretation. To the best of our knowledge, this is the second translation of the entire Praetorius's Tomus Secundus, after English by Blumenfeld, Crookes and Faulkner. The book should simplify teaching and learning the history of instruments and contribute theory to historically informed performances.

Response to pandemic

Our response to pandemic lock-downs continued from 2020 with web-based platform Glas za orgle (Give the voice to organ, www.glas.za.orgle), e.g. the zoom meetings of organists and other musicians weekly until spring 2021. For Lent and Easter, we distributed organ

scores to stimulate their insolated individual practice. Packages with copyright allowance comprised less known shorter organ works prevailing by Slovenian composers, useful for liturgy with reduced singing, promoting, therefore, our local instrumental tradition.

Slovenian Biographical Lexicon

Invited by the Slovenian Academy of Science and Art, our members prepared biographies of five organ builders surnames beginning with the letter D. From accompanied research, the interconnectedness in the organ landscapes of the area is well recognizable. Anton Dornič spent his younger professional years at Goll's workshop in Switzerland and then continued his career in what is now Slovenia. Sebatjan Dobnik and Janez Deutschmann served in Zagreb and Vienna respectively, while Angel Dolžan in Triest.

Ecce organvm!

Our bulletin is by the quality of its contents turning into a professional journal. In January, besides the Annual report 2020, we learned about expelling scientific papers and catalogues of Slovenian organs published during the twentieth century. The article with the same contents in English simultaneously appeared in the Musocological Annual of Ljubljana University. The main difference is in the background database, which accompanied this article, namely the Slovenian Organ Bibliography listing over 1600 papers summarized with short statistics. In April, Marijan Rola published one of the missing parts of his research of Štajerska organs performed in the 1990s and then partly published in *Cerkveni glasbenik* journal. Other parts follow. Luka Posavec presented an extremely enthusiastic but professional project on organs by prominent organ-builder of the Romantic era Franc Grošič. In July, another unpublished archive material appeared arranged into a spreadsheet, prepared by Edo Škulj. The comprehensive database which served Stanko Premrl's »Statistika orgelj Ljubljanske škofije« represents one of the most important documents on organs before the Great war in Central Slovenia. Finally, in October, Croatian organologist Marko Đurakić contributed international part of this-year journal issues with his splendid presentation of all organs made by Slovenian masters in the Roman Catholic Diocese of Bjelovar-Križevci, Croatia.

Pedalboards in Slovenia

Final chapters of the monography *Orgle Slovenije - Pipe Organs of Slovenia* - synthesized the knowledge of scientific literature and

surveyed instruments. One of the missing parts of this overview is the statistics of pedalboards, an exposed organ's particularity. Out of the short research, commented statistics will occur soon in 2022, while we present an overview of stand out examples in this issue.

Minor activities

Minor studies and events resulted in professional and lay articles in various journals and newspapers like *Cerkveni glasbenik*, *Življenje in tehnika*, *Cerkev danes*, Radio Slovenia broadcastings and lectures.

Central organ database ARSORS is maintained regularly, inserting data on new and restored organs. The Second Addition to *Orgle Slovenije* is already in preparation.

Counters of web pages orgle.si, arsors.org and georganum.net show an average of about 100 daily visitors (different IPs). Our web-based calendar koledar.orgle.si posted 59 events.

Invitation

Many people expressed appreciation for our contribution to society. Many thanks to this increasing community which keeps our work diverse and interesting.

If you too recognize the results of all the activities useful for your work or joy or even obtain the intellectual or financial benefit out of it, we invite you to join. There are many ways to do this. First, to inform us about facts and events concerning organs you know, for example, historical data, concerts, education, photos, etc. Second, by sharing your knowledge in articles for *Ecce organvm!* or web pages. Third, by promoting our publications, including buying our books as gifts to younger musicians and others. Finally, since November 2021, by donation through PayPal with link available on our web pages www.orgle.si. Or, on top, by contacting us, by conversation, by dialogue and by giving a voice to the organs. Thank you!

Zahvala

Skupina ljubiteljev in raziskovalcev, ki se zbiramo v okviru Ars organi Sloveniae, se za leto 2021 posebej zahvaljuje vsem podpornikom. Brez vaših želja in izraženih potreb bi se smisel dejavnosti bistveno zmanjšal. Hvaležni smo vsem uporabnikom informacij, bralcem naše strokovne revije in drugih publikacij. Vaša intenzivnost je lepo vidna v spletni statistiki. Še posebej smo hvaležni za prispevke v koledar orgelskih dogodkov, avtorjem pa za prispevke v Ecce organvm! Prepričani smo, da tako skupaj gradimo skupnost, ki je v dobro slovenskim orglam in orgelski kulturi sploh.

Kako lahko sodelujete?

Podatki. Dobrodošlo vse, kar je povezano z orglami, ki jih dobro poznate, na primer, da nas obvestite o dogodkih v preteklosti in sedanjosti, zgodovini, prigodah; morda posredujete stare fotografije ali posnetke listin.

Lahko prispevate **članek** v revijo Ecce organvm!, kar bo gotovo v obojestransko korist. Prispevke nagrajujemo.

Knjige. Vabimo vas k promociji naših publikacij, zlasti knjig, ki so lahko čudovito in predvsem smiselno darilo mladim glasbenikom. Knjige so (zaradi visokih marž po knjigarnah) v prodaji le ob neposrednem naročilu. Podjetje Dobravec d.o.o., ki vam bo izdalo račun, pa po oddvojitvi obveznosti do države vse prihodke od knjig nameni izključno delovanju Ars organi Sloveniae.

Donacije. Od novembra 2021 dalje je dejavnost mogoče podpreti preko PayPal računa. Če ga nimate, PayPal omogoča varno donacijo z vaše kreditne kartice. Še bolj enostavno je donirati preko QR kode, ki si jo s spletne strani www.orgle.si preslikate v aplikacijo vaše mobilne banke. Zneski donacij v letu 2021 so se gibali med 20 in 75 €. Za nepričakovano dober donatorski odziv, hvala.

Mnogi ste v preteklih letih izrazili pohvale in zahvale za naš prispevek slovenski družbi. Za to podporo s strani vse večje skupnosti smo hvaležni predvsem zato, ker spodbuja raznolikost našega dela. Veseli smo vsake informacije, vsakega stika, dialoga. To je vaš glas za orgle.

www.orgle.si

DONACIJA
MOŽNOST PRISPEVKA
IZ VAŠE MOBILNE BANKE

ESCE ORGANO VM!